

Wyrok z dnia 6 grudnia 2006 r.

III PO 7/06

Decyzja Prokuratora Generalnego o braku zgody na dalsze zajmowanie stanowiska prokuratora po ukończeniu 65 roku życia nie musi mieć uzasadnienia w przyczynach uniemożliwiających dalsze pełnienie służby.

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski (przewodniczący), Sędziowie SN: Zbigniew Hajn, Herbert Szurgacz (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 grudnia 2006 r. sprawy z odwołania Jana R. od decyzji Prokuratora Generalnego z dnia 3 sierpnia 2006 r. [...] w przedmiocie odmowy wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska prokuratora po ukończeniu 65 roku życia,

o d d a l i ł odwołanie.

U z a s a d n i e n i e

Jan R. pismem z dnia 31 maja 2006 r. zwrócił się z prośbą o wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska prokuratora po ukończeniu 65 roku życia do dnia 31 grudnia 2007 r. podnosząc, że w prokuraturze przepracował 44 lata, kolejny rok pracy uzmysłowił mu, iż dotrwał do końca, zaś zmuszenie do wcześniejszego odejścia odczuje jako zaliczenie go do osób nieprzydatnych z powodu wieku, gdy tymczasem jest fizycznie i psychicznie pełnosprawny.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w T. zaopiniował negatywnie prośbę zainteresowanego wskazując, iż z treści wniosku nie wynikają żadne szczególne okoliczności uzasadniające pozytywną opinię. Kolegium Prokuratury Okręgowej w T. zaopiniowało negatywnie wnioski Jana R. Prokurator Apelacyjnej w R. także nie przychylił się do wniosku zainteresowanego.

Decyzją z dnia 3 sierpnia 2006 r. Prokurator Generalny, działając na podstawie art. 69 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.) w związku z art. 62a ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca

1985 r. o prokuraturze (jednolity tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 21, poz. 206) nie wyraził zgody na dalsze zajmowanie przez Jana R. stanowiska prokuratora po dniu 31 grudnia 2006 r., po ukończeniu 65 roku życia. Zdaniem Prokuratora Generalnego brak jest podstaw do uznania, że zainteresowany jest pracownikiem nieodzownym dla prokuratury, bowiem z treści pism przedstawionych przez Prokuratora Apelacyjnego w R. oraz Prokuratora Okręgowego w T. nie wynika, aby wnioskodawca wyróżniał się szczególnymi umiejętnościami, które przemawiałyby za dalszym przedłużeniem jego zatrudnienia. Przy podejmowaniu decyzji Prokurator Generalny uwzględnił negatywne stanowisko wyrażone w tej sprawie przez Kolegium Prokuratury Okręgowej w T.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył Jan R. Zarzucił obrazę art. 7 i 107 § 3 k.p.a., poprzez niejasne i nieprecyzyjne uzasadnienie zaskarżonej decyzji, a w szczególności użycie sformułowania, iż wnioskodawca nie wyróżniał się szczególnymi umiejętnościami, które przemawiałyby za dalszym przedłużeniem jego zatrudnienia, w następstwie czego ograniczono jego prawo do obrony swojego stanowiska oraz nieustosunkowanie się w uzasadnieniu do interesu społecznego i słusznego interesu obywatela. Zarzucił także obrazę art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 62a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze i art. 69 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych wyrażającą się w tym, że wszyscy powinni być równi wobec prawa, a przejście w stan spoczynku przed ukończeniem 70 roku życia winno być podyktowane poważnymi przeszkodami bądź po stronie wnioskodawcy, bądź po stronie interesu służby. Wskazując na powyższe zarzuty wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji i przekazanie wniosku o przedłużenie okresu pełnienia stanowiska prokuratora do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący, powołując podstawy prawne odwołania, na pierwszym miejscu wskazał na naruszenie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, mianowicie art. 7 oraz art. 107 § 3 tego Kodeksu. Tymczasem zaskarżona odwołaniem decyzja o odwołaniu nie ma charakteru decyzji administracyjnej w rozumieniu tego kodeksu. W szczególności przepisy ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U. 2002 r. Nr 21, poz. 206 ze zm.) nie zawierają odesłania w sprawach w niej nieuregulowanych do przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, ale do

wymienionych w niej przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych, a w dalszej kolejności do przepisów ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych, a w sprawach w tej ustawie nieuregulowanych do przepisów Kodeksu pracy (art. 62a ust. 1 oraz 118 ustawy o prokuraturze).

Zgodnie z art. 62a ust. 1 ustawy o prokuraturze w związku z art. 69 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych, prokurator przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65 roku życia, chyba że Prokurator Generalny na wniosek prokuratora, po zasięgnięciu opinii właściwych prokuratorów przełożonych, wyrazi zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska, nie dłużej niż do ukończenia przez prokuratora 70 roku życia. Odwołanie od decyzji Prokuratora Generalnego wnosi się za pośrednictwem tego organu do Sądu Najwyższego. W postępowaniu przed Sądem Najwyższym stosuje się odpowiednio przepisy o kasacji, tak jak w analogicznych sprawach dotyczących odwołań sędziów od decyzji Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie niewyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2002 r., III KRS 2/02, OSNAPiUS 2002 nr 21, poz. 535).

Dokonując wykładni art. art. 62a ust. 1 ustawy o prokuraturze w związku z art. 69 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych Sąd Najwyższy podkreślał, iż jako regulę należy traktować przejście prokuratora w stan spoczynku z dniem ukończenia przez niego 65 roku życia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2002 r. III AO 16/02, niepublikowany; z dnia 16 września 2004 r., III PO 60/04, OSNP 2005 nr 8, poz. 16; postanowienie z dnia 6 czerwca 2003 , III AO 25/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 236). Możliwość dalszego pozostawania na stanowisku prokuratora powinna być traktowana jako wyjątek uzasadniony szczególnymi okolicznościami mającymi oparcie w interesie służby lub leżącymi po stronie prokuratora. Możliwość ta jest jednak uzależniona od wyrażenia zgody przez Prokuratora Generalnego, do którego należy wyważenie tych okoliczności. Prokurator, wnoszący o uzyskanie zgody, nie ma roszczenia o przedłużenie stosunku służbowego, ale w odwołaniu może podważać legalność lub zasadność motywów, które doprowadziły do podjęcia tej decyzji. Sąd Najwyższy dokonuje oceny legalności i zasadności (słuszności) decyzji w granicach zarzutów odwołania i ich uzasadnienia.

W uzasadnieniu podstaw (zarzutów) odwołania skarżący zarzuca ogólnikowość użytego w decyzji o odwołaniu sformułowania o niewyróżnianiu się przez wnioskodawcę szczególnymi umiejętnościami, których istnienie przemawiałoby za kolej-

nym przedłużeniem zatrudnienia. W świetle scharakteryzowanej wcześniej regulacji, według której regułą stanowi przechodzenie prokuratora w stan spoczynku w wieku 65 lat, a przedłużenie zatrudnienia stanowi odstępstwo od tej zasady, zdeterminowane interesem służby, podniesiony przez skarżącego zarzut jest nieuzasadniony. W obowiązującym stanie prawnym nie jest też uzasadniony zarzut, że decyzja o odmowie powinna znajdować uzasadnienie w przyczynach (negatywnych) leżących po stronie skarżącego, uniemożliwiających jego dalsze zatrudnienie. Przyjęcie takiego stanowiska oznaczałoby w istocie odwrócenie wynikającej z ustawy o prokuraturze zasady przechodzenia w stan spoczynku z ukończeniem 65 roku życia.

Zdaniem skarżącego obowiązująca regulacja prawna przechodzenia prokuratorów w stan spoczynku jest sprzeczna z art. 32 Konstytucji. Sprzeczności tej skarżący upatruje w tym, iż wbrew zasadzie równości wobec prawa, art. 62a ust. 2 ustawy o prokuraturze różnicuje wiek przechodzenia w stan spoczynku w zależności od zajmowanego stanowiska. W myśl powołanego przepisu prokuratorzy Prokuratury Krajowej przechodzą w stan spoczynku z dniem ukończenia siedemdziesiątego roku życia. Stanowisko skarżącego nie jest trafne. Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wypowiadał się na temat zasady równości wobec prawa. Za utrwalone i aktualne należy uznać stanowisko, że konstytucyjna zasada równości wobec prawa nie oznacza bezwzględnej równości, „równość” nie jest synonimem „identyczności”, nie polega na jednakowym traktowaniu wszystkich, czy przyznawaniu każdemu tego samego. Nie-równe traktowanie nie musi oznaczać dyskryminacji czy uprzywilejowania, a w konsekwencji niezgodności z art. 32 Konstytucji. Istotne jest kryterium, na podstawie którego dokonano zróżnicowania. Powinno ono być odpowiednio przekonujące, tj. mieć charakter istotny i racjonalnie uzasadniony (por. orzeczenie z dnia 23 października 1995 r. K. 4/95, OTK 1995 cz. II, s. 93, z dnia 12 maja 1998 r. U 17/97, OTK 1998 nr 3, poz. 34). Zdaniem Sądu Najwyższego, zajmowanie wysokiego stanowiska w systemie organizacyjnym prokuratury stanowi takie istotne i racjonalnie uzasadnione kryterium różnicowania uprawnień w zakresie wieku przechodzenia prokuratorów w stan spoczynku. Z zajmowaniem w prokuraturze stanowisk prokuratora prokuratury okręgowej, apelacyjnej czy też prokuratora Prokuratury Krajowej wiąże się nie tylko zróżnicowanie zakresu zadań ale również zwiększenie wymagań kwalifikacyjnych stawianych prawidłowej realizacji zadań wymienionych jednostek. Nabyte kwalifikacje w porównaniu ze zmianą charakteru realizowanych zadań, szczególnie w przypadku prokuratorów Prokuratury Krajowej, stanowią racjonalnie uzasadnioną pod-

stawę do podwyższenia przez ustawodawcę wieku przechodzenia w stan spoczynku prokuratorów Prokuratury Krajowej.

Upatrywanie naruszenia art. 32 Konstytucji w tym, że obowiązujące unormowanie nie uwzględnia zasad „weryfikacji” przewidzianych art. 70 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych jest nietrafne, ponieważ przepis ten dotyczy przejścia w stan spoczynku przed ukończeniem 65 roku życia. Jeżeli natomiast zastrzeżenia odwołującego się rozumieć w ten sposób, że jedynie okoliczności wymienione w art. 70 (uznanie sędziego za trwale niezdolnego do służby z powodu choroby lub utraty sił) może uzasadniać odmowę przedłużenia służby, to oznaczałoby to, po pierwsze, odwrócenie obowiązującej zasady przechodzenia w stan spoczynku z osiągnięciem 65 roku życia (z możliwością przedłużenia zatrudnienia, służby) i po drugie, oparcie przechodzenia prokuratorów w stan spoczynku na zasadach odmiennych od przewidzianych obowiązującym prawem, co w sumie można traktować jedynie jako postulat *de lege ferenda*, a nie w kategoriach sprzeczności obowiązującej regulacji z art. 32 Konstytucji.

=====